

Diaconaal pionieren met 'Assen Zoekt'

'Assen Zoekt' is een pioniersgemeente in de Drentse hoofdstad en bestaat inmiddels ruim tien jaar. De gemeente is onderdeel van de Christelijke Gereformeerde Kerken en verbonden met verschillende kerken in Assen. De missionaire, pionierende aanpak leidt ook tot nieuwe diaconale benaderingen.

Twee internationale studenten van de Protestantse Theologische Universiteit in Groningen bezoeken een zondagse dienst van de pioniersgemeente Assen Zoekt. Een van de eerste dingen die hun opvalt zijn de kleren die op de tafels in de hal liggen. Bij navraag blijken die voor asielzoekers te zijn. Het is een van de dingen die zij noemen als tekenen van diaconie bij Assen Zoekt.

Alternatieve families

Vaak wordt er een scheiding gemaakt tussen pionieren en diaconaat. Pionieren is dan het stichten van een nieuwe geloofsgemeenschap, diaconaat de dienst aan de ander. Het is niet nodig dat daarbij een geloofsgemeenschap ontstaat. Bij Assen Zoekt zijn diaconaat en pionieren echter nauw verweven.

Dat komt onder andere door de huisgroepen. Dit zijn groepen van vijf tot vijftien personen die samen optrekken. Elke huisgroep heeft een eigen missie, voor een buurt of een specifieke groep mensen. Meestal wordt er veel samen gegeten, wordt er bijbelstudie gedaan en zijn er gezellige activiteiten op de eerste zondag van de maand of op andere momenten.

Binnen Assen Zoekt zijn er zo'n vijftien huisgroepen. Een aantal huisgroepen vormen samen een netwerk. De wijk Vredeveld bijvoorbeeld heeft vijf huisgroepen die samen het netwerk Vredeveld vormen.

Diaconaat en pastoraat vinden vooral plaats in de huisgroepen. Er zijn wel diakenen en ouderlingen, maar die staan op de achtergrond. In de huisgroepen komen mensen van verschillende culturen, maatschappelijke klassen, generaties en genders samen. Diaconale thema's die spelen, worden in de huisgroep zelf aan de orde gesteld. Denk bijvoorbeeld aan armoede, eenzaamheid, psychiatrische problemen, relatieproblemen.

Huisgroepen zijn bedoeld als alternatieve families van mensen die met elkaar willen optrekken en elkaar bijstaan. Zo wordt er bijvoorbeeld schoongemaakt bij iemand thuis, gewandeld, gesproken met mensen die wat extra aandacht nodig hebben of gekookt voor iemand die met een gebroken been op de bank zit. Voor zorgvragen die de draagkracht van de groep overstijgen is een speciale zorgcoördinator aangesteld, die contacten verzorgt met andere maatschappelijke instellingen. Bij de zorg voor

Bijvoorbeeld zeggen dat ze geen eten uit het raam moeten gooien, maar ze leren wat je erook mee kunt doen. Aan de eendjes voeren of invriezen bijvoorbeeld.

kwetsbare mensen wordt de eigen kracht van mensen aangeboden. Gemeenschappen zoals de huisgroepen worden in staat gesteld om elkaar te helpen.

Vier relaties

Huisgroepen beschouwen we binnen Assen Zoekt als volledige vormen van kerk-zijn. Het zijn kleine *missional communities* die samenwerken. In navolging van onder meer Michael Moynagh (2012) werken we met 'de vier relaties': 'boven', 'binnen', 'buiten' en 'van'. Een groep kun je kerk noemen als de groep een relatie met God zoekt (boven), medegeelovigen met elkaar verbindt (binnen), gericht is op de wereld (buiten) en ook aanspreekbaar wil zijn en verbonden wil zijn met de bredere kerk (van).

Diaconaat wordt meestal bij de 'buiten'-relatie gerekend. De ervaring leert dat echter bij Assen Zoekt 'buiten' en 'binnen' nogal eens door elkaar lopen. Als een huisgroep zich serieus verbindt met een doelgroep of buurt, dan zullen ook de diaconale uitdagingen en kwaliteiten van deze doelgroep of buurt de dagelijkse gang van de leden van de huisgroep gaan bepalen. Ook 'boven' zal worden gestempeld door deze ervaringen. En als er een levende 'van'-relatie is, brengt de huisgroep deze uitdagingen en kwaliteiten ook binnen in de bredere kerk. Een voorbeeld.

- *Bij de zorg van kwetsbare mensen wordt de eigen kracht aangeboden*

De huisgroep Philoxenia richt zich op asielzoekers. Zij organiseren met en voor asielzoekers activiteiten, zoals maaltijden en Alpha-cursussen en regelen praktische zorg.

Door deze activiteiten is heel Assen Zoekt veranderd. In de zondagse diensten komen nu gemiddeld zo'n dertig tot veertig asielzoekers, meestal Farsi-sprekende mensen uit Iran. Tijdens de kerkdienst is er vertaling in het Engels en in het Farsi. Er worden liederen in het Farsi gezongen.

Ook buiten de zondagse dienst ontstaan er contacten. In de jongerengroep trekken asielzoekers en geboren Nederlanders met elkaar op. Er ontstaan vriendschappen.

Een van de jongere deelnemers is onder de indruk van het vluchtverhaal van zijn Afghaanse vriend Samuel. Hij maakt in het kader van zijn opleiding een film over Samuels vluchtverhaal en de problemen die hij heeft met de IND. De film wordt getoond op verschillende plekken, in de hoop dat meer mensen compassie krijgen met asielzoekers en de moeilijke omstandigheden waarin zij verkeren. Het geloof van Samuel is een voorbeeld voor de jongeren, die getroffen zijn door zijn vasthoudendheid en hoop.

Delen en ontvangen

Het voorbeeld bevat verschillende aspecten van diaconaal handelen. Er wordt praktische zorg geleverd (de kleren die de studenten opmerkten), maar er is ook sprake van handelen met het oog op rechtvaardigere verhoudingen in de samenleving (de film). Dit diaconale handelen doordeesemt het hele kerkelijke leven, niet alleen dat van de huisgroep. Ook de liturgie op zondag verandert erdoor. Het contact met

- *Het uitgangspunt is: iedereen heeft wat te delen, iedereen heeft wat te ontvangen*

asielzoekers zoals Samuel kleurt het geloof van de andere deelnemers.

Deze aandacht voor diaconaat is niet uniek voor Assen Zoekt. Ook bij veel andere pioniersgemeenten gaat de vorming van een geloofsgemeenschap en diaconaal handelen hand in hand. Bij Assen Zoekt merken we dat veel mensen eerst vrijblijvend contact maken. Ze worden uitgenodigd voor een maaltijd of andere gelegenheid. Als er relaties groeien ontstaat bij sommigen ook het verlangen om meer te leren over het christelijk geloof. IN de afgelopen jaren zijn er tientallen mensen – kinderen en volwassenen – gedoopt.

De huisgroepen vormen een logische context voor allerlei vormen van diaconale hulp. Vaak noemen mensen dit geen diaconaat, maar het is het wel. Bij Assen Zoekt is diaconaat niet alleen iets voor speciale functionarissen, maar iets waar mensen in de huisgroep samen verantwoordelijk voor zijn.

De kracht van huisgroepen is de wederkerigheid. Het uitgangspunt is: iedereen heeft wat te delen, iedereen heeft wat te ontvangen. Ook mensen die via een diaconale activiteit bij Assen Zoekt betrokken raken, vinden het belangrijk om zelf uit te delen. Deze wederkerigheid verandert niet alleen de anderen, maar ook jezelf. De ander wordt niet alleen object, maar ook subject: iemand die jou iets te bieden heeft. Zo worden heel verschillende mensen onderdeel van het 'wij' van de huisgroep of de hele kerk.

Literatuur

- Moynagh, M. (2012). *Church for every context: An introduction to theology and practice*. Londen: SCM Press.
- Meulen, M. van der & Setz, R. (2019). *Een kerk die kan. Zoek de bloei van je buurt*. Assen: 3DM International.

Marten (dr. M.) van der Meulen is godsdienstsocioloog aan de Protestantse Theologische Universiteit en wetenschappelijk beleidsmedewerker voor de Protestantse Kerk in Nederland.
E mvandermeulen@pthu.nl

Rudolf (R.) Setz is pionier/voorganger van Assen Zoekt en Diaconaal consultant Binnenland voor de Christelijke Gereformeerde Kerken.
E r.setz@cgk.nl